

DECIZIE

20 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Aliona Donos

examinând recursul declarat de Grișina Lada, prin intermediul avocatului Fediuc Valentin,

în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Grișina Lada împotriva Colegiului disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii privind anularea hotărârii nr. 218/10 din 21 octombrie 2022,

împotriva încheierii din 10 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarată inadmisibilă acțiunea,

c o n s t a t ă:

La 17 ianuarie 2023, Grișina Lada, a înaintat acțiune împotriva Colegiului disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii privind anularea hotărârii nr. 218/10 din 21 octombrie 2022, prin care s-a respins contestația depusă de către Grișina Lada împotriva deciziei Inspecției judiciare nr.698s-883 p/m din 02 august 2022, emisă în privința acțiunilor judecătorului Păun Petru de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, de către judecătorul Petru Păun, a fost examinată cauza penală nr. 1-20083770-12- 1-20072020 pornită în privința ei în baza art.179 alin. (1) din Codul penal.

Pe parcursul examinării acestei cauze, de către judecătorul Petru Păun au fost admise mai multe încălcări, care în opinia reclamantei, condiționează tragerea lui la răspundere disciplinară.

La 06 iulie 2022, Grișina Lada a depus o plângere către Consiliul Superior al Magistraturii asupra încălcărilor respective. Astfel, a indicat că de către judecătorul Petru Păun au fost admise intenționat și cu anumit scop, următoarele încălcări:

- data ședinței de judecată din 26 februarie 2021 a fost făcută publică la 23 februarie 2021, cu încălcarea termenului prevăzut de art. 236 alin. (2) din CPP;

- data ședinței de judecată din 31 mai 2022 a fost făcută publică la 23 iunie 2022 cu încălcarea termenului prevăzut de art. 236 alin. (2) din CPP și în scurt timp radiată;

- pentru ședința de judecată din 31 mai 2022 nu a fost citată nicio parte la proces, ședința real nefiind publică, cu încălcarea art. 18 alin. (1) din CPP;

- sentința din 31 mai 2022 pronunțată în secret, a fost publicată abia la 23 mai 2022, fapt care ar trebui să aibă ca efect omiterea termenului pentru contestare;

- ședința de judecată din 11 ianuarie 2021 a fost începută cu încălcarea Dispoziției președintelui Judecătoriei Chișinău nr. 67 din 30 noiembrie 2020, iar apărătorul reclamantei a fost sancționat ilegal pentru neprezentarea la această ședință;

- fără a fi administrate ca probe în cadrul procesului judiciar, prin încheiere sau sentință, materialul IP sect. Centru, mun. Chișinău remis prin adresa nr.34/20/1-11818 din 02 octombrie 2020 a fost dispersat și în mod haotic anexat la materialele cauzei penale, cu încălcarea prevederilor art. 94 alin. (1) pct. 2 și 9 din CPP;

- la 01 iulie 2022 dosarul penal în privința ei nu era cusut, numerotat și transmis în cancelarie, ce a permis încălcarea descrisă supra.

La 02 august 2022, de inspectorul-judecător D. Ioniță a fost emisă decizia cu nr.698s-883p/m, prin care s-a dispus respingerea ca neîntemeiată a sesizării depuse de către Grișina Lada privind atragerea la răspundere disciplinară a judecătorului din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Păun Petru.

Pentru a da această soluție, inspectorul-judecător a făcut raționamente care, potrivit reclamantei, mai degrabă seamănă cu o pledoarie de apărare a judecătorului, fără nici o trimitere la probele prezentate de petiționară.

La 16 august 2022, de către Consiliul Superior al Magistraturii a fost recepționată contestația depusă de Grișina Lada, prin care s-a reclamat faptul, că pe lângă lipsa unei argumentări bazate pe probe a inspectorului-judecător, nu au mai fost respectate și prevederile legale de examinare în conexitate a încă unei sesizări, cu parțial același obiect în privința acțiunilor judecătorului Petru Păun, care a fost depusă de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești.

Pe acest fapt, la 23 august 2022, de petiționara Grișina Lada a fost depusă și o cerere de concretizare a cerințelor petiției, prin care a solicitat conexarea procedurilor pornite în fața Inspecției Judiciare în baza sesizării lui Grișina Lada nr.698s-883sp/m din 07 iulie 2022 și a sesizării Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești nr.011/510 din 21 iulie 2022, cu același obiect și temei, și în privința drepturilor și intereselor legitime a aceleiași persoane.

Prin Hotărârea nr.218/10 din 21 octombrie 2022 emisă de Completul de Contestație nr. 1 al Colegiului Disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii s-a decis respingerea ca neîntemeiată a contestației declarată de Grișina Lada împotriva Deciziei Inspecției Judiciare nr.698s-883p/m din 02 august 2022, emisă pe marginea sesizării depuse la 07 iulie 2022 asupra acțiunilor judecătorului Păun Petru de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani. Hotărârea a fost comunicată la 30 noiembrie 2022.

Pentru a da această soluție, de asemeni nu s-a făcut nicio trimitere la probele sesizării, dar în abstract s-au pus în discuție aspecte teoretice privind instituția răspunderii disciplinare a judecătorului, și fără o justificare privind refuzul de a examina obiectul plângerii, s-a indicat la contestarea sentinței primei instanțe și

opțiunea instanței superioare de a decide asupra fondului, chiar dacă în fața Consiliului Superior al Magistraturii nu au fost deplânse fapte ce țin de fondul cauzei penale.

La 05 decembrie 2022, de către Consiliul Superior al Magistraturii a fost recepționată cererea prealabilă depusă de Grișina Lada, cu cerințele privind anularea deciziei Inspecției Judiciare nr.698s-883 p/m din 02 august 2022 și a Hotărârii din 21 octombrie 2022, emisă de Completul de contestație nr. 1 al Colegiului disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii, inclusiv din oficiu, cu reexaminarea plângerii depuse de Grișina Lada în privința încălcărilor comise de judecătorul Păun Petru la examinarea cauzei penale în privința ei, încălcări care nu au nimic comun cu fondul cauzei.

În pofida faptului expirării termenului de 15 zile pentru soluționarea cererii prealabile, prevăzut de art.167 alin. (3) din Codul administrativ, reclamantei nu i-a fost comunicată decizia adoptată în procedura prealabilă.

Reclamanta a subliniat că Codul administrativ nu exceptează de la controlul judecătoresc niciun act emis de orice organ al Consiliului Superior al Magistraturii.

Totodată, pornind de la constatările redată în Decizia Curții Constituționale nr.137 din 29 septembrie 2022, iar anume că reclamantul urmează să invoce încălcarea unui drept civil, patrimonial sau nepatrimonial, reclamanta a invocat încălcarea dreptului său nepatrimonial de a primi o satisfacție echitabilă, prevăzută de lege sub forma sancționării disciplinare, ca urmare a deplângerii încălcării drepturilor sale de parte la proces, admise de judecătorul care a examinat cauza sa, nelegate de fondul cauzei. Din aceste motive, consideră acțiunea ca fiind admisibilă.

Totodată consideră că, lipsa motivării actelor administrative contestate, cu trimitere directă la probe și fără conexarea procedurilor cu parțial același obiect, aflate în procedura aceleiași autorități publice, constituie o încălcare evidentă a normelor legale cu privire la modul de examinare a unei plângeri privind încălcarea de către judecător a obligațiilor sale profesionale, dar și nu se poate constata cert, că cercetarea din oficiu a obiectului procedurii administrative a avut loc în mod deplin și clar. Adică, contrar prevederilor art. 23 alin. (1) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, în cadrul procedurii administrative nu s-au stabilit clar faptele (vădite, susținute de probe) și consecințele acestora, chiar dacă au fost invocate, și anume încălcarea acestei norme legale împiedică stabilirea certă a întinderii dreptului civil încălcat.

Mai mult, lipsa regulilor exprese cu privire la modul de contestare a actelor organelor disciplinare ale Consiliului Superior al Magistraturii, ca produse ale procedurii administrative și supunerea lor controlului judiciar, reclamanta a apreciat-o ca o încălcare a drepturilor sale la un proces echitabil și un recurs efectiv, garantate de art. 6, 13 CEDO.

Prin încheierea din 10 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarată inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Grișina Lada împotriva Colegiului disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii privind anularea hotărârii nr. 218/10 din 21 octombrie 2022.

La 02 mai 2023, Grișina Lada, prin intermediul avocatului Fediuc Valentin, a declarat recurs împotriva încheierii din 10 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 77-80).

În cererea de recurs s-a indicat faptul că procedura administrativă și procedura de contencios administrativ sunt proceduri distinct reglementate, însă în cadrul ambelor proceduri se impune respectarea legii și garantarea participanților a tuturor condițiilor de proces echitabil, așa cum este prevăzut de art. 6 CEDO. Totodată, art. 6 CEDO pe lângă faptul că garantează persoanei însăși procesul echitabil ca procedură, garantează suplimentar și soluția echitabilă asupra pretențiilor sale, înaintate în judecată. Din raționamentul cuprins la pct. 30 din Decizia Curții Constituționale nr. 137 din 29 septembrie 2022, rezultă că acțiunea în contencios administrativ urmează să aibă la bază un drept al persoanei reclamante, pe care ea îl poate demonstra ca fiind drept "civil", dar din raționamentele Curții nu se poate constata că a fost examinată și ipoteza de încălcare a dreptului la satisfacție echitabilă.

S-a indicat că în prezenta acțiune, reclamanta Grișina Lada invocă dreptul "civil" la satisfacție echitabilă, în urma sancționării judecătorului, deoarece încălcările invocate au ținut de intenția directă a judecătorului față de persoana reclamantei, și nu s-au constituit ca fiind încălcări ce urmau să fie invocate în fața instanței de judecată superioare, așa cum sunt prevăzute de art. 414 din CPP, deoarece cad direct sub incidența prevederilor art. 4 al Legii privind răspunderea disciplinară a judecătorilor. Adică, raționamentele Curții Constituționale nu reprezintă un carie blanche pentru judecători la gestionarea cauzelor aflate în procedura lor, sub acoperirea argumentului, că orice fapte sau acțiuni pot fi examinate doar la exercitarea căii de atac.

Prin urmare, recurenta consideră că dispune de dreptul "civil" la satisfacție echitabilă, pentru cazul în care un judecător a acționat vădit intenționat față de persoana ei, în cauza sa, atunci când conștientiza că poate face asta și ca urmare este pasibil, verosimil și inevitabil, de sancționare disciplinară.

Astfel, ca urmare a petrecerii unei proceduri vădit bazate pe inegalitatea părților, cu adoptarea unor soluții vădit străine probelor prezentate de Grișina Lada, iar ca urmare cu adoptarea unie soluții vădit lipsită de motivare imparțială, consideră ca fiind demonstrat încălcarea dreptului lui Grișina Lada la satisfacție echitabilă, garantat de art. 6 CEDO.

Reieșind din cele expuse, recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii din 10 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, și remiterea cauzei în instanța de apel pentru soluționarea litigiului în fond.

La 09 august 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului (f.d. 84). La 15 august 2023, Consiliul Superior al Magistraturii a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea acesteia.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Grișina Lada, prin intermediul avocatului Fediuc Valentin, este neîntemeiat și necesită a fi respins din următoarele considerente.

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea

nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 10 aprilie 2023, fiind expediată avocatului recurenteii la 29 aprilie 2023 prin poșta electronică (f.d. 75). Astfel, reținând că recursul a fost declarat la 02 mai 2023, Completul de judecată atestă că acesta a fost depus în termen.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Completul de judecată reține că în prezenta speță obiectul de examinare în ordine de recurs vizează legalitatea încheierii din 10 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarată inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Grișina Lada împotriva Colegiului disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii privind anularea hotărârii nr. 218/10 din 21 octombrie 2022.

Este de menționat că, Grișina Lada a contestat decizia Inspecției judiciare nr. 698s-883 p/m din 02 august 2022 în calitate de parte a raportului administrativ existent, or hotărârea dată a fost adoptată ca urmare a examinării contestației depuse de ultima împotriva deciziei Inspecției judiciare nr. 698s-883 p/m din 02 august 2022, emisă pe marginea sesizării depusă la 06 iulie 2022 asupra acțiunilor Judecătorului Păun Petru de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

Potrivit art. 27 alin. (1) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014, completele de examinare a contestațiilor ale colegiului disciplinar verifică contestațiile împotriva deciziilor inspecției judiciare de respingere a sesizărilor.

Potrivit art. 28 alin. (1) și (3) din aceeași lege, completele de contestație examinează contestațiile împotriva deciziilor inspecției judiciare de respingere a sesizării. Procedura în fața completelor de contestație este scrisă. Completele de contestație decid: a) admiterea contestației și restituirea cauzei inspecției judiciare pentru verificări suplimentare; b) respingerea contestației ca neîntemeiată.

Potrivit art. 29 alin. (3) al legii menționate, hotărârea privind respingerea contestației împotriva deciziei inspecției judiciare de respingere a sesizării este definitivă.

Potrivit pct. 85, 86.1 ale Regulamentului cu privire la activitatea Colegiului disciplinar, aprobat prin hotărârea nr. 505/24 din 13 noiembrie 2018 a Consiliului Superior al Magistraturii, care reglementează că *hotărârea privind respingerea contestației împotriva deciziei inspecției judiciare de respingere a sesizării este fără drept de atac*. Contestația împotriva hotărârii completului de contestație prin care a fost respinsă contestația împotriva deciziei Inspecției judiciare de respingere a sesizării se va restitui fără examinare printr-o decizie motivată a Colegiului disciplinar.

Este de menționat că, în conformitate cu art. 71 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și art. 8 din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Inspecția Judiciară și Colegiul disciplinar ca organe specializate ale Consiliului Superior al Magistraturii, activează independent și exercită atribuții quasi-judiciare.

Întrucât examinarea sesizărilor se poate finaliza cu aplicarea unei sancțiuni disciplinare în privința unui magistrat independent și inamovibil, în activitatea de înfăptuire a justiției a căruia sunt interzise orice fel de imixțiuni, atât Inspekția Judiciară, cât și Colegiul disciplinar activează ca un „tribunal”.

Astfel, conform art. 27 alin. (2) și 29 alin. (1) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, completele de contestație sunt formate din trei membri ai colegiului disciplinar numiți prin hotărârea colegiului disciplinar. În completul de contestație sunt incluși, în mod obligatoriu, doi judecători și un reprezentant al societății civile. Iar hotărârea privind respingerea sesizării se adoptă cu votul unanim al membrilor completului de contestație.

În consecință, prin art. 27-29 din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, este reglementată detaliat procedura de examinare a contestațiilor împotriva deciziilor Inspekției Judiciare.

Astfel, o persoană interesată căreia Inspekția Judiciară i-a respins o sesizare, poate utiliza o „cale de atac prevăzută de lege”, depunând o contestație la Completul de examinare a contestațiilor al Colegiului disciplinar. Aceste două etape procedurale, prevăzute de legea organică, reprezintă activități quasi-judiciare, întrucât conțin atât șanse și garanții ale apărării dreptului pretins încălcat, cât și rigori de formă, conținut și termene de procedură.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin jurisprudența sa, interpretând articolul 6§1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, a stabilit că „dreptul la un tribunal” (accesul liber la justiție) nu este unul absolut, poate fi limitat, reglementarea sa fiind adesea variabilă în timp și în spațiu, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (cauzele Golder contra Regatului Unit al Marii Britanii din 21 februarie 1975, §38, Ashingdane contra Regatului Unit din 28 mai 1985, §57). Condiția impusă constant de jurisprudența Curții în aplicarea articolului 6§1 din Convenție cere ca limitările operate de către statele contractante să nu restrângă nejustificat accesul individului la un „tribunal” în măsura în care dreptul în discuție să fie afectat în chiar substanța sa.

În acest context, instanța de recurs atestă că Grișina Lada a avut acces la un „tribunal”, iar legea organică i-a oferit 2 niveluri de jurisdicție, atâta cât a considerat legiuitorul Republicii Moldova suficient, astfel încât dreptul acesteia nu este afectat în substanța sa.

În această ordine de idei, nu poate fi reținut argumentul recurentei Grișina Lada cu referire la faptul că i-a fost îngădit accesul la justiție, întrucât în această situație cadrul normativ pertinent instituie o dublă jurisdicție la examinarea sesizării, iar legiuitorul a optat doar pentru posibilitatea contestării hotărârilor colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare adoptate în condițiile art. 36 alin. (1) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014, dar nu și a deciziilor colegiului disciplinar privind restituirea contestației. Or, prin decizia Colegiului disciplinar nr. 1/1 din 27 ianuarie 2023 a fost restituită fără examinare contestația depusă de către Grișina Lada împotriva deciziei nr. 218/10 din 21 octombrie 2022 a Completului de examinare a contestațiilor nr. 1 a Colegiului disciplinar.

Prin urmare, beneficiind de acces la „tribunal” și punând în discuție subiectul interesat, recurenta și-a apărut efectiv pretinsul drept vătămat, iar acțiunile ulterioare

întreprinse de către Grișina Lada nu mai sunt în măsură să extindă sensul legii și să-i ofere acesteia un control judiciar suplimentar.

Completul de judecată constată că Curtea de Apel Chișinău, just a considerat inadmisibilitatea acțiunii depuse în ordinea contenciosului administrativ, or de altfel admisibilitatea/inadmisibilitatea unei acțiuni, nu se limitează doar la temeiurile menționate în special la art. 207 alin.(2) din Codul administrativ, dar și la exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri certe și concludente.

Din considerentul că argumentele invocate atât în acțiune, cât și în recurs comportă un caracter abstract și general, fiind bazate pe aprecieri proprii și interpretări subiective care nu atestă vătămarea unui drept și nu identifică temeiuri de ilegalitate al actului judecătoresc contestat, recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de fond.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Grișina Lada, prin intermediul avocatului Fediuc Valentin.

Se menține încheierea din 10 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Grișina Lada împotriva Colegiului disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii privind anularea hotărârii nr. 218/10 din 21 octombrie 2022.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Donos